

DJEČJI PODLISTAK „HRVATSKE RIJEČI“

HRCKO

17. studenoga 2023.

Broj 230

ISSN 1821-3758

9771821375004

U spomen na Balinta
Vujkova - Didu

Čitatelj, čitalac
ili čitaoc?

Skakavac prosi kravu

Mali meteorolozi

Svjetski dan TV-a

Kino ponuda

IMPRESUM

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«, Preradovićeve 11, 24000 Subotica
Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević
Urednica izdanja: Željka Vukov
Suradnici: Ivana Petrekanić Sič, Bernadica Ivanković, Marina Piuković, Vesna Huska, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić, Mirjana Crnković-Horvat, Slađana Husak, Mario Tikvicki i Petar Tikvicki
Lektor: Zlatko Romić
Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi
Ilustracije: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov
Obrada fotografija: Nada Sudarević
E-mail: hrcko@hrvatskarijec.rs
Viber: 064/65-90-718

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Dragi čitatelji *Hrcka*!

Studen i se bliži kraju, a »baka jesen« se odo- maćina u našoj svakodnevici. Iako jutro znaju biti tmurna i oblačna, te ih najbolje gledati kroz pro- zor i ako je moguće iz kreveta, *Hrcko* vam donosi pregršt boje, pa vjerujem i radosti u vaš dom. Bili ste izvrsni na programu »Narodna književnost u školi – Dani Balinta Vujkova Dide«, a sigurna sam da ćete takvi biti i sutra na Pokrajinskoj smotri recitatora, kada ćete govoriti na našem ma- terinjem hrvatskom jeziku, ali i našoj *lipoj* bunjevačkoj i šokačkoj ikavici. Bit će to još jedan susret radosti i lijepe riječi.

I ovoga mjeseca u *Hrcku* donosimo za svakog po nešto, pa stoga sve prelistajte, čitajte i pišite. Zna- te, mi primamo i kritike i pohvale, pa i prijed- loge volimo... Nemojte se ustručavati nego slobodno pišite što mislite.

Hvala ovoga puta ide i učiteljicama, koje neumorno šalju vaše likovne radove. Neka tako i nastave.

Vidimo se jako brzo, jer sljedeći broj *Hrcka* izlazi ranije, već 8. prosinca.

Do tada – nađite vremena i za uživanje!

Željka

»Od zrna do kruha«

Uh, kada te ujutro rano, još prije škole probudi miris toplog kruha... To je nešto neopisivo...

No, proces »od zrna do kruha« i nije tako lagan. Malo zrno koje se u zemlju baca nanovo rađa i donosi plod – zrno prešnice, raži, ječma... i tek kada mlinar zasuje rukave i samelje to zrno nastaje brašno. Tada na red dolazi pekar ili vaša mama, tata... i uz pomoć kvasca, vode, soli i šećera i dobivenog brašna nastaje čarolija koja tijesto pretvara u kruh. Onaj mirisni, mekani kruh.

Od brašna se prave i razna druga peciva: kolači, slastice, kifle, pereci, pogache... Upravo na tome bogatstvu koje uz pomoć ljudskih ruku nastaje od malenog zrna se tijekom manifestacije *Dani kruha* želi izraziti zahvalnost na plodovima zemlje. Svjetski dan hrane obilježava se 16. listopada, baš kada i *Dani kruha*. Ova manifestacija ima za cilj očuvanje kulturne baštine, te ukazuje na važnost rada i znanja, koji su potrebni za proizvodnju kruha.

Sigurna sam da o tome kako nastaje kruh niti ne razmišljate, ali bilo bi dobro i to isprobati – napraviti ga i vidjeti da je i to jedan vrlo važan proces. Ovo-ga dana (kao i svakog narednog) je dobra prilika i za podsjetiti se da mnoga djeca širom svijeta nemaju kruha, da su gladni. Pa kada vam ostane zalogaj kruha ili korica koju »baš ne možete pojesti«, sjetite se njih...

VAŽNO: kruh se nikada ne baca! Ako ti ostane dio, podijeli s prijateljima ili ostavi pa daj životinjama. Ptice jako vole mrvice kruha, pogotovo zimi kada nemaju druge hrane, pa pomisli i na njih.

Dane kruha svečano su obilježili i naši prijatelji iz OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte i OŠ *Moša Pijade* iz Berega. Uh, oni su svašta pripremali sa svojim nastavnicama hrvatskog jezika **Tamarom Kokai** i **Tamarom Lerić**, a u pomoć, kako to obično i biva, su uskočile i mame i napravile pravo bogatstvo raznolikosti od tijesta. Jasno je da je na kraju sve to trebalo i kušati, pa ni taj dio nije izostao.

Ž. V.

U OŠ *Moša Pijade* u Beregu, *Dani kruha* obilježeni su 16. listopada s učenicima nižih razreda. Tog dana su naučili i kako se dobiva brašno, obradili su stihove *Pekar*, te su izrađivali i slova od tijesta.

U OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti, *Dani kruha* su obilježeni 25. listopada svečanom priredbom u mjesnom Domu kulture.

U spomen na Balinta Vujkova - Didu

Što:

Javni sat hrvatskoga jezika – program *Narodna književnost u školi, u spomen na Balinta Vujkova Didu* u sklopu 22. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova.

Kada:

26. listopada 2023. godine

Gdje:

Svečana dvorana HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici

U organizaciji:

Hrvatska čitaonica u suorganizaciji s Gradskom knjižnicom Subotica, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Za koga:

Više od 400 djece iz:

Vrtića *Marija Petković-Sunčica* iz Subotice

Vrtića *Petar Pan* iz Tavankuta

Vrtića *Marija Petković-Biser* iz Subotice

Vrtića pri Osnovnoj školi *Vladimir Nazor* u Đurđinu

Osnovne škole *Matko Vuković* iz Subotice

Osnovne škole *Ivan Milutinović* iz Male Bosne

Osnovne škole *Vladimir Nazor* iz Đurđina

Osnovne škole *Matija Gubec* iz Tavankuta
Osnovne škole *Ivan Milutinović* iz Subotice
Osnovne škole *Aleksa Šantić* iz Vajske
Osnovne škole *Sveti Sava* iz Plavne

Što je bilo na programu:

Predstavljanje nove, sedme knjige iz edicije *Izabrana djela Balinta Vujkova* pod nazivom *Resto i tumač* koja sadrži preostale narodne priče koje je zapisao Balint Vujkov, a još nisu objavljene u ovoj ediciji te veliki tumač manje poznatih riječi i pojmova.

I što još:

Predstava *Lav koji nije znao pisati* Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka, dar Grada Osijeka.

O čemu se radi u predstavi:

Lav, kralj životinja, ne zna pisati, ali to ga ne smeta jer on zna rikati i pokazati zube, a više mu i ne treba. Ali kada sretne pametnu i lijepu lavicu koja uz to čita knjigu brzo primijeti kako bi bilo korisno da zna pisati i čitati. Jer lavica koja zna čitati je dama, a dami se prvo napiše pismo, ljubavno pismo. Stoga, lav zamoli sve životinje u prašumi da mu napišu pismo, ali to ne funkcionira na zadovoljavajući način.

Gdje se može posuditi za čitanje nova Balintova knjiga:

Hrvatska čitaonica je darivala knjige svim vrtićkim i školskim knjižnicama, a naravno knjiga se može pronaći i na policama Gradske knjižnice Subotica.

I što dalje:

Trudit ćemo se njegovati svoju ikavicu i narodno stvaralaštvo, a za sljedeću godinu predstave po tekstovima iz narodne književnosti pripremit će djeca iz vrtića *Marija Petković-Sunčica* iz Subotice i drugari iz škole *Vladimir Nazor* iz Đurđina.

Jedva čekamo!

B. I.

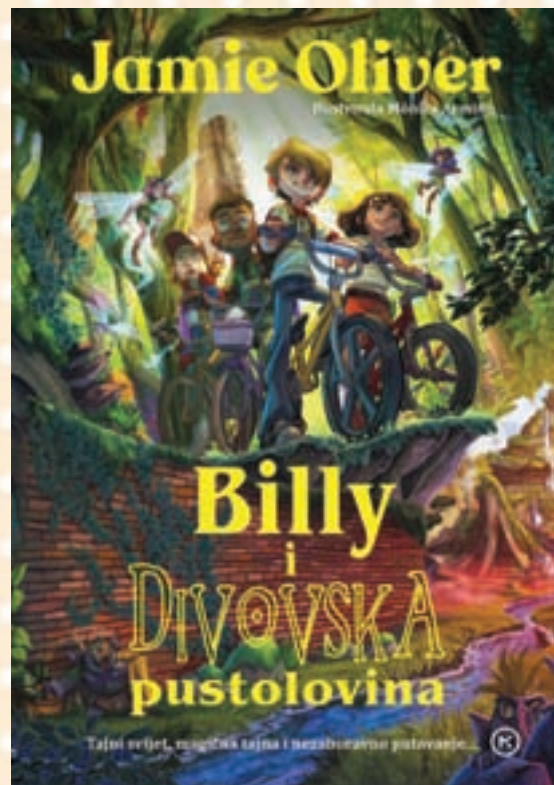

Jamie Oliver

Billy i divovska pustolovina

Sigurna sam da ste svi čuli za **Jamiea Olivera**, čuvenog kuhara, autora brojnih kuharica koje su prodane u čak 48 milijuna primjeraka širom svijeta. A je li vam poznato da je upravo Jamie Oliver napisao i knjigu za djecu? *Billy i divovska pustolovina* naziv je njegove prve knjige, a podnaslov *Tajni svijet, magična tajna i nezaboravno putovanje...* već nam otkriva da je u pitanju priča puna fantastike. Billy je dječak poput vas, ide u osnovnu školu. Anna, Jimmy i Andy su mu najbolji prijatelji s kojima provodi većinu svog slobodnog vremena. Oni žive pokraj Vodopadne šume i u nju nikada ne zalaze, jer kao prvo nitko tamo ne ide a uz to kruže i veoma loše glasine o čudnim događajima i neobičnim stvorenjima. Ipak, veoma znatiželjni, oni otkrivaju tajni put u šumu koja vri magijom i otkrivaju zajednicu vilenjaka kojima je potrebna njihova pomoć. Pretpostavljate da tu kreću magične avanture, ali o tome čitajte sami, bit će interesantnije. Ako vam se sviđa, ne brinite bit će toga još jer autor najavljuje i nastavak. Pa provjerite kakav mu je recept za pisanje knjiga za djecu.

STIHOJUPCI

Jedan je dječak imao psa

Jedan je dječak imao psa,
samo jednoga, a ne dva.
Našao ga je gdje tužan luta
na kraju grada, posred puta.

Svejedno kako i kamo je pošao
važno je da je baš njemu došao.
Odmah su postali prijatelji stari,
dijelili su krevet, ručak i stvari.
Po kući trčali, čučali, stajali,
noću na mjesec složno lajali.
Dok je jedan na drugome jahao
ne zna se tko je repom mahao.

No, u jedno zimsko veče
iznenada dječak reče:
ja se stalno igram psa,

zašto ne bi ti bio kao ja?
Uvijek igramo igre pseće,
pokušajmo sada prave, dječje.
Odmah je našao potrebne stvari,
obukao psu pulover stari,
od šubare mu kapu savio,
a šape u klizaljke stavio.
Pas ni uhom nije strignuo
već je na ova čuda otvrdnuo –
u pasjem životu ionako
sve mora biti naopako...
Stignu na led – i što se desi?
Pas počne sklizati – drugi Lesi.
Uskoro glumac slavan posta
i dječak tako bez njega osta...

Vesna Lukatela

Divanimo naše riči (3)

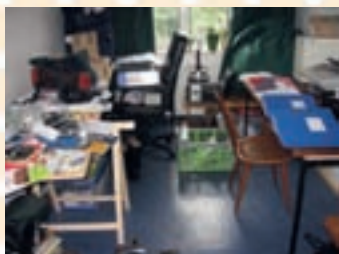
Mater ruži derana: »Šta tute sidiš dospiven i dan-
gubiš? Rastrvit znaš, a sad idi i meti ruva na rav,
pa zagrni popršnjak, da te ne bi klepila!«

1. Uz pomoć slika, otkrij što je mama kazala sinu!

2. Što će sin odgovorit? (Zaokruži)

- A) Oma ću.
- B) Oma, nane moja.
- C) Oma, nane moja mila.

3. Sad idi i pospremi sobu i ti

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković-Horvat

Čitatelj, čitalac ili čitaoc?

Imenice muškog roda koje se završavaju nastavkom –oc
ne pripadaju književnom hrvatskom jeziku, primjerice
čitaoc ili slušaoc. Međutim, hrvatskom jeziku pripadaju
imenice s nastavkom –lac i –telj, no daje se prednost ime-
nicama koje završavaju nastavkom –telj. To znači da je bo-
lje reći i pisati čitatelj i slušatelj umjesto čitalac i slušalac.
Stručnjaci za hrvatski jezik smatraju da je bolje reći čitatelj,
jer se tako lakše tvori i ženski rod – čitatelj+ica u odnosu na
čitalac+ica zato što takva riječ ne postoji.

Pročitajte niz pa zaokružite uljeza.

slušatelj,

gledatelj,

čitalac,

spisaoc

UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Ilina Balić**

Učenica sam drugog razreda OŠ **Aleksa Šantić** u Vajskoj.

Obitelj: mama **Vedrana** (37), tata **Ivan** (40), sestra **Iva** (11)

ILI – ILI:

slano / **slatko**

voće / slatkiši

kompjutor / **društvena igra**

stan / **kuća**

tenisice / cipele

meso / **povrće**

dan / noć

pješačenje / **bicikl**

film / knjiga

tamburaši / **zabavljaci**

pizza / gulaš

gazirano / **negazirano**

trenirka / **traperice**

sport / **folklor**

PREPORUČUJEM:

knjiga:

Dječja Biblija

pjevač/grupa:

Garavi sokak

pjesma:

*Boske:
Prolećna sonata*

film:

Anabel

kompjutorska igrice:

pocket styler

Volim: igrati se s drugarima
Ne volim: previše biti
u zatvorenom prostoru

NEŠTO O MENI:

Kad porastem bit ću: veterinarka

Najbolji prijatelj/ica je: Tina

Omiljena boja: plava

Izvanastavne aktivnosti: folklor

Omiljena rubrika u Hrcku: Rješavanje rebusa

3. Recikliranje neće biti potpuno uspješno.

3. Što smeta ako papirne pelene ubacimo u spremnik za papir?

studeni 2023.

Skakavac prosi kravu

Bik i krava živili u šumi. Puče grom biku u rogove. Odeše rogovi, ode biku i glava.

Drugi dan evo skakavca, zelenog momka.

– Ti udovica, ja udovac, udaj se za mene.

Krava gleda, mane repom ko da tira muve, opet gleda i jedared kaže:

– Dobro čujem?

– Zaprosio sam te, neg šta!

– Moj čovik bio rogat.

– Pa?

– Da si bar brkat kad već nisi rogat.

– Nisam ni vunat, al ću ti uvijek pronać najzeleniju travu za pašu.

– Ti oćeš, al ja nisam krilata da letim za tobom.

Ona neće nikako, a skakavac navalio, pa bi se samo ženio.

Krava će opet:

– Moj pokojni bikonja bio crven.

– Pa?

– A ti zelen – ko jid!

– Zažmurićeš ti kad ti budem nalazio pašu.

– Al ja nisam prvi put udovica. Imala sam ja već i prija bika čovika. Da znaš: prvi čovik mi je bio skakavac ko ti, pa sam ostala udovica već drugi dan.

– Kako to?

– Lako. Zdravo sam zaboravna i na oči slaba.

– Nisi valjda rođenog čovika za dan zaboravila, el pobrkala s drugim.

– Još gore: mog čovika skakavca onako zelenog nisam ni opazila kad sam ga s travom popasila.

– Magarac bio ko se ženi s takom ženom koja vinčanog čovika poruča!

– drekne skakavac, al već leti na vr najvišljeg drveta.

Zapisao Balint Vujkov

Pričao Mate Antunović, Radanovac

Hrvatske narodne pripovijetke iz Vojvodine, 1960.

Manje poznate riječi: mane – mahne; jid – ljutnja, bijes; vr – vrh.

OTKRIJ SVECA!

7. 12 godina je bogumile uvjeravao u istinitost Evandjelja.

6. Poglavari su ga poslali u Bosnu širiti Isusovu Radosnu vijest.

5. Za svećenika je zaređen oko 1365. godine.

4. Stupio u franjevački red.

3. Studirao je filozofiju i teologiju u Zadru ili Splitu

2. Od najranije mladosti je želio biti misionar.

8. 1391. godine se zaputio u Palestinu, Isusovu zemlju.

9. Učio je arapski jezik da bi mogao propovijedati muslimanima.

10. Hrabro je sa još tri druga pred muslimanima govorio o Isusu

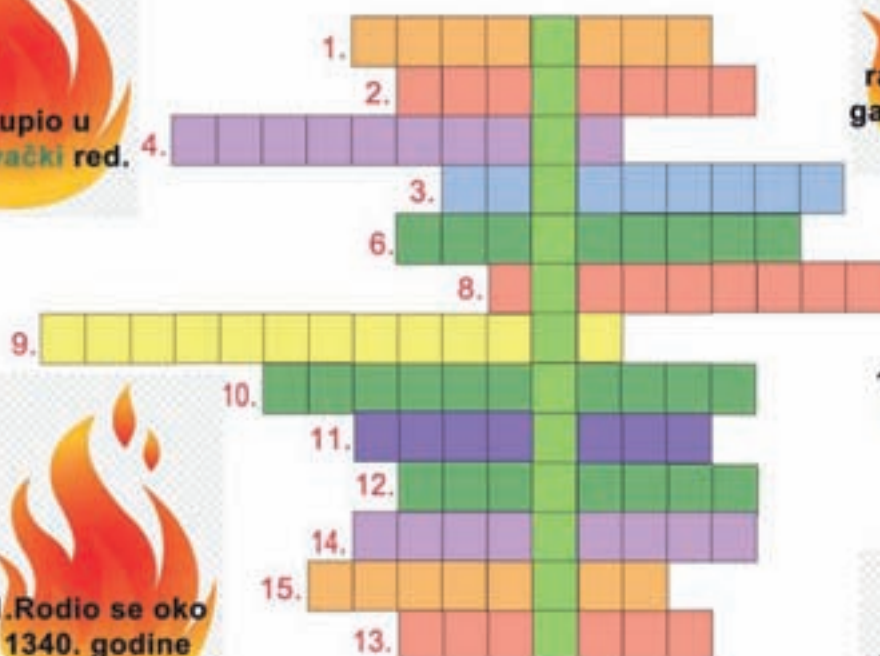
11. Zbog toga su ga fizički napali, zlostavljali, bičevali, okovali i mučili glađu.

12. Na kraju su ga sasijekli mačevima i bacili na lomaču.

13. Njegov pepeo su raznijeli kako ga kršćani ne bi sačuvali i

14. Papa Pavao VI ga je 1970. godine proglasio svetim

15. On je prvi proglašen svetac među Hrvatima, blagdan mu je 14. studenoga.

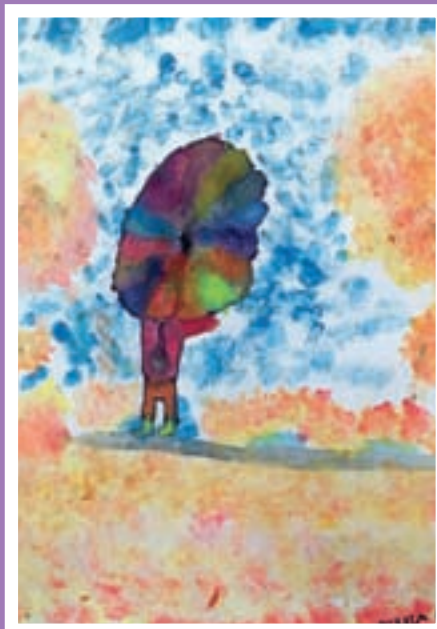
Prati brojeve plamičaka, prepisi obojene riječi u križaljku i otkrij ime našeg sveca.

Mihaela Kopilović,
1.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Anja Mišković, 4.a – OŠ 22. oktobar, Monoštor

Nikola Gabrić, 4.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Lena Vidaković, 4.b – OŠ 22. oktobar, Monoštor

Sofija Kovačević, 4.4. – OŠ Matko Vuković, Subotica

Lusija Rac Petin, 4.c – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Arsen Francišković, 1.c – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Emilia Tonković, 4.c –
OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Nikolija Ivakić, 3.r – OŠ *Moša Pijade*, Bereg

Ivan Vojnić Mijatov, 1.a – OŠ *Matija Gubec*, Tavankut

Klara Kujundžić, 1.c –
OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Novak Mijić, 4.a – OŠ *22. oktobar*, Monoštor

Mihael Zetović, 4.b – OŠ *22. oktobar*, Monoštor

Teen (tajno) pisamce

Ne znam zašto ovo pišem kad znam da mi ne možete pomoći. Samo, volio bih da me netko bar čuje.

Moj tata radi u Njemačkoj već nekoliko godina, a mama je doma, jer pazi na mog mlađeg brata, koji je od rođenja bolestan. Puno štedimo da se tata može vratiti. Moj brat ima 6 godina i zbilja je drag i volim ga, ali on ima tu bolest i... Nadam se da će mu biti bolje, bar toliko da može poći u školu za dvije ili tri godine. Čuvam ga dok mama radi po kući ili kuha, jer njega treba stalno paziti.

Drugovima u školi ne pričam o njemu, jer me je i stid i bojim se da će me ismijavati, mene ili brata. Vidio sam i čuo kako pričaju o sličnoj djeci. Kad kažu »onaj retard«, nešto me u tijelu zaboli. On je moj mali brat i meni se uvijek tako obraduje – uživa se sa mnom igrati. Teško i nerazumljivo govori, ali ja ga sve razumijem i mogli bi i drugi, da žele. Svakako ne idem mnogo van, jer trebam mami često pomagati, a nikoga ne zovem doma, zbog brata. Počeli su me već zafrkavati da sam čudak. Čak ne mogu ni online igrati igrice s njima dok moj brat ne zaspi, jer se jako uznemiri i onda nekad lupa i više.

Volio bih da sam bolji brat i da su moji drugovi malo drugačiji, jer ova-ko mi je ponekad jako teško.

K., 12. g

Dragi K.!

Hvala ti na iskrenosti i prvo ti želim reći – blago tvom bratu što te ima! Blago i tvojoj mami i tvom tati, jer imaju tako dobre sinove! Ti si zaista predivan dječak!

Dalje, mislim da bi svakome bilo jako teško u tvojoj situaciji. Ipak, ti si već učinio nešto veliko i važno – razmislio si i prepoznao svoj problem. Mnogi niti ne stignu do te faze.

Jer, u životu je više faza – sada ste mama i ti sami s bratom i sigurno nije lako bez tate. Neće uvijek biti tako, ali ti sada imaš 12 godina i trebaš imati svoje djetinjstvo. Jer, ti si dječak – pametan, dobar i odgovoran, ali ipak još dječak.

Prvi korak je – sve ispričati mami i tati. Vjerujem da misliš da im je dosta teško i vjerojatno si sasvim u pravu. ALI! Sigurno je – po tome što pišeš kako lijepo paze i njeguju malog brata i vrijedno rade za vašu obitelj – da su oni izvrsni ljudi i roditelji puni ljubavi. Trebaš im reći kako se osjećaš i što te muči. Možeš im pokazati ovo pismo, a možda i odgovor na njega.

Moj prijedlog je da dogovoriš s mamom kada možeš izaći van ili dovesti prijatelje, a da ona pazi na brata (čišćenje nekad može malo i pričekati). Što se tiče srama i straha kako će prijatelji reagirati, reći ću ti tajnu: svatko od nas je jedinstven i poseban i to je sasvim u redu. Tvoj brat – ako prijateljima objasniš što da čine i kako da se vladaju s njim – može steći prijatelje. Vrlo je moguće da će ga i tvoji prijatelji podsjetiti na tebe i pomoći da se počne prilagođavati društvu, pa će mu biti lakše i u školi.

Važno: ukoliko tvoji prijatelji ne prihvate tvog brata i čak naslutiš da ga kane bilo kako uvrijediti ili ismijati, slobodno ih zamoli da odu ipak doma. Jer, ako se tako što dogodi, oni i nisu tvoji prijatelji, vjeruj.

Veliki zagrljaj cijeloj vašoj obitelji, a tebi palac gore i za prvi i drugi i svaki korak u životu, jer si zbilja moćan dječak, koji raste u pravog muškarca, pažljivog i mudrog.

P.S. Ako u razgovoru s mamom i tatom bude malo i suza, ne brini, to je LJUBAV, ali to vjerojatno i sam znaš! ♥

Čekamo radosne vijesti i predivne dane za tebe i prijatelje i brata i cijelu obitelj!

T. Teen

Ako imaš i ti (tajno) pisamce, važno pitanje, problem ili situaciju koje trebaš riješiti, piši na: teen.kutak@gmail.com ili na padlet: <https://padlet.com/teenkutak013/teen-pisamce-r2zthgs2l4qnnncyp>.
Odgovor stiže!

GLAČALO

Bilo kad da uzmem glačalo u ruke sjetim se jedne nemile zgrade iz svoga djetinjstva. Mada su se glačala puno izmijenila, usavršila od tada, ja se i danas živo sjećam glačala iz svoga djetinjstva.

Obično subotom, odmah poslije ručka, mama bi mi dala košaricu od pruća u kojoj je na dnu bio postavljen pak-papir.

– Pođi, dušo, u pekarnicu po ugljen. Sada je pekar ugljen već ohladio i pripremio za glačala.

U doba moga ranog djetinjstva glačala na struju još nije bilo u našem selu ili su ga imali rijetki stanovnici. Glačala su bila napravljena od tuča, tj. od sirovog željeza. Bila su teška. Obojena u crno. U njih bi se stavio ugljen – ćumur, koji je proizvodio naš pekar sagorijevanjem drveta u pekarskoj peći. On je taj ugljen hladio, mjerio i prodavao domaćicama.

Mama bi stavila ugljen u glačalo i upalila ga žigicama. Zatim je uzela glačalo za drveni držak na poklopcu i zama-hivala njime širokim pokretom ruke lijevo i desno. Tako bi se sav ugljen užario, baš onako kako to danas radimo za roštilj. Glačalo bi se ugrijalo i bilo je spremno za glačanje.

Mama me je svaki put nagradila sa nekoliko komadića ugljena. Naime, rano sam otkrila za mene čarobne moći tog ugljena. Njime se moglo crtati i pisati. Ne samo na papiru nego na crijepovima, opekama, drvetu, pločniku, utabanoj stazi... Pravo otkriće! Bila je oskudica u papiru, olovkama, a bojice onda nisam još niti vidjela. Svaki odlazak po ćumur je za mene bio praznik.

Jednom, vraćajući se s punom košarom ćumura iz pekarnice, zamijetih lijepu ogradu od dasaka. Tarabu. Privukla me daska koja je bila skoro bijela i vrlo izbrušena.

– Kako bi bilo lijepo nacrtati djevojčicu na toj dasci – pomislila sam.

Spustila sam košaru pored nogu, uzela komadić ugljena i dala se na posao. Slika mi je baš išla od ruke! Kad sam je završila, podbočila sam se i odmakla nekoliko koraka unazad od slike da još jednom ocijenim svoje remek djelo. Usne mi se razvukoše od uha do uha, ali u taj čas razvuče se i cijuk vrata na ogradi.

Na vratima se pojavi, isto tako s rukama na bokovima, vrlo ljuta teta.

– Pa, sram te bilo! Čije li si samo tako bezobrazno derište?

– Mmmm... – osušila su mi se usta u hipu, a obrazi zarudjeli kao da mi je netko priljepio žestoku pljusku.

– Je li te tomu mati naučila? – urlala je teta.

– Nnnne! – na spominjanje mame zaboljela me glava od silne sramote.

Učinilo mi se kako mi glava raste i da je veća od košare s ugljenom.

– Ispruži ruke! – naredi mi ljuta teta.

Potpuno razoružana, uhvaćena na djelu, osramoćena kao izdajnik, ispružih ruke. Teta me počne pljeskati po njima svojim rukama. Nije me boljelo! Krupne suze su mi kapale od silne sramote. Što će mi mama reći? Kako li će se samo stidjeti zbog mene! Što će mi tek učiteljica reći? Te jeseni trebala sam poći u prvi razred.

– Sad naprijed! I da znaš da će policija doći po tebe! Sram te bilo! – vikala je teta.

Išla sam putem do moga doma neizmjerljivo ljuta na samu sebe.

Sljedeći dani su bili muka za mene. Stalno sam očekivala da će mi banuti policija u kuću i da ću ići u zatvor. Sve sljedeće subote, kad je trebalo ići po ugljen za glačalo, u širokom krugu sam zaobilazila kuću s tarabom.

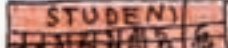
– Gdje si ti, dušo, tako dugo? – pitala me mama na povratku.

Nije mogla ni naslutiti da sam išla okolo-naokolo da ne sretnem onu tetu. Mami nisam mogla nikako reći da sam je tako grozno iznevjerila. I dalje sam dugo živjela u očekivanju policije koja nikako nije dolazila. Svoj sam grijeh mami priznala u petom razredu. Kad sam malo više narasla, shvatila sam kako je lijepo živjeti samo onda ako činiš stvari zbog kojih se ne teba stidjeti.

Ruža Siladev

MALI METEOROLOZI

UČITELJICA NADA SA SVOJIM ĐACIMA ODLUČILA JE NAPRAVITI MALU METEOROLOŠKU STANICU U I PRATITI VREMENSKU PROGNOZU U .

ĐACI SU ODMAH PRIHVATILI IDEJU I POČELI PRIKUPLJATI INSTRUMENTE.

MARKO JE DONIO – TERMOMETAR, KAKO BI MJERILI TEMPERATURU ZRAKA.

ANTE JE NAPRAVIO – VJETROKAZ, KOJI POKAZUJE SMJER U KOM VJETAR PUŠE.

IZVIĐAČ LUKA DONIO JE KOMPAS – ZA ODREĐIVANJE STRANA SVIJETA.

PETRA JE NAŠLA I DONIJELA DJEDOV STARI BAROMETAR – ZA MJERENJE ATMOSFERSKOG TLAKA.

NINA I IVA NAPRAVILE SU – SUNČANI SAT.

MARIJAN JE DONIO – KIŠOMJER.

EMA I JAKOV IZRADILI SU – SNJEGOMJER.

ĐACI SU SVAKOGA DANA BILJEŽILI VREMENSKU PROGNOZU

POKUŠAJTE I VI!

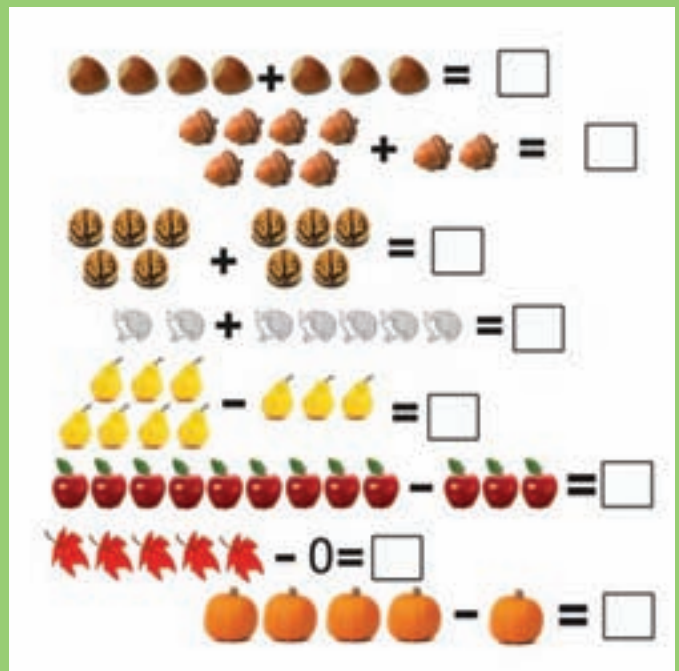
U tablici prati vremensku prognozu za naredni tjedan.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA

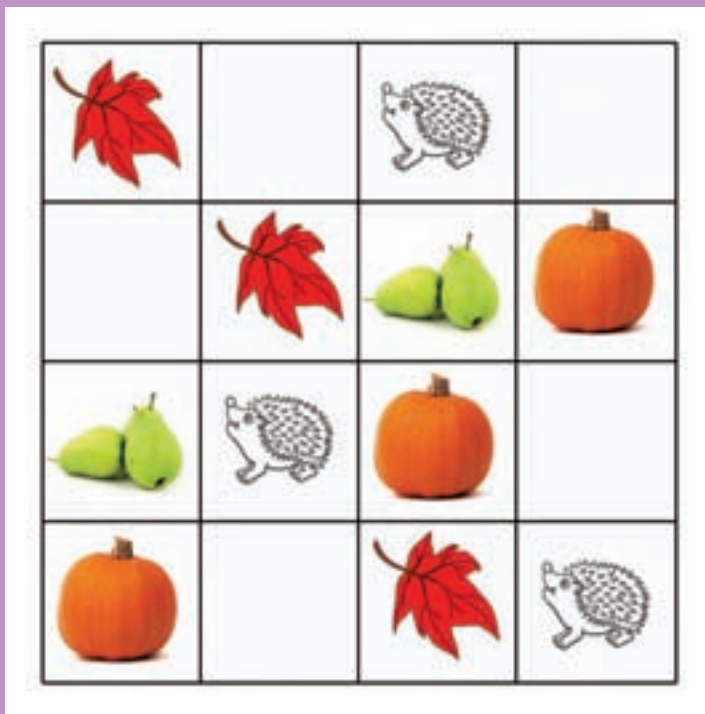
1. UZ POMOĆ SLIČICA RIJEŠI KRIŽALJKU

2. RIJEŠI MATEMATIČKE ZADATKE

3. JESENSKI SUDOKU – PRAVILA

4. UPARI JESENSKO LIŠĆE I OBOJI

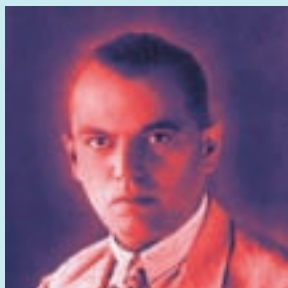

VOLIM VOJVODINU

Volim miris kasne jeseni koja je predivna u ovoj našoj Vojvodini. Puna je boja i mirisa i najavljuje zimu koja ima svoje ljepote. U tom ozračju ušušajte se i riješite još jedan kviz o našoj Vojvodini.

1. Sava Šumanović, poznati slikar, bio je očaran kojim vojvođanskim gradom?

- a) Šidom
- b) Somborom
- c) Pančevom
- d) Zrenjaninom

Posljednjih deset godina svoga života Sava Šumanović je naslikao više od 300 slika inspiriranih traženim vojvođanskim mjestom i njegovom okolicom. Galerija slika *Sava Šumanović* osnovana je u Šidu 1952.

3. U kom vojvođanskom mjestu se nalazi najviša katolička crkva?

- a) u Novom Sadu
- b) u Senti
- c) u Bačkoj Topoli
- d) u Srijemskoj Mitrovici

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije podignuta je 1906. godine u neogotskom stilu i već tada je bila jedinstvena ne samo po tornju koji je visok 72,7 metara već i po tome što je prilikom izgradnje stupova korišten armirani beton, što je u to vrijeme bio novitet.

2. Koje je drvo na Petrovaradinskoj tvrđavi proglašeno spomenikom prirode?

- a) crna topola
- b) hrast lužnjak
- c) vrba
- d) bagrem

Drvo koje je proglašeno Spomenikom prirode se nalazi ispred zgrade Akademije umjetnosti na Petrovaradinskoj tvrđavi. Ono i prostor oko drveta je proglašeno zaštićenim područjem od lokalnog značaja III. kategorije kako bi se zaštitilo ovo posebno stablo kao jedan od reprezentativnih primjeraka svoje vrste na teritoriju Grada Novog Sada i zelenila Petrovaradinske tvrđave.

4. Koje godine je održana prva predstava u zgradi Narodnog kazališta u Somboru?

- a) 1855.
- b) 1882.
- c) 1905.
- d) 1916.

Nakon odigrane prve predstave Narodno kazalište u Somboru radi kontinuirano, bez prekida. Kazalište ima dvije scene: veliku scenu i malu scenu – Studio 99. Od 1993. godine, sezonu završavaju festivalom *Pozorišni maraton*.

Njegovo kockasto kraljevstvo – TV

Pretpostavljam da velika većina vas u svojim domovima ima ovo kockasto – pravokutno (kako god) kraljevstvo – TV. Zašto kažem kraljevstvo? Zato jer smo u stanju sate provoditi gledajući u njega. Jesam li pogriješila?

No, jeste li znali da se počevši od 1996. godine 21. studenog obilježava kao Svjetski dan televizije?

Riječ televizija dolazi od grčke riječi »tele« za daleko i latinske »visio« što znači gledanje. Dakle bukvalan prijevod bi bio »daleko gledanje«.

Brojni znanstvenici bili su uključeni u razvoj ovog otkrića, a neki od njih su: **Paulo Nipkow, Alan Campbell-Swinton, Boris Rosing, Čarls Dženkins, Vladimir Zvorikin, Filo Farnsvort...**

Prvi povijesni prijenos slike i zvuka stvorio je **Dž. L. Berd** u Londonu i to 25. travnja 1925. godine. Dvije go-

dine kasnije demonstriran je i prvi sistem za snimanje na televiziji. Ubrzo nakon toga osnovana je NBC TV mreža. Već sljedeće godine osnovana je prva televizijska stanica W2XB u New Yorku, a zatim i CBS. U Velikoj Britaniji je 1929. godine osnovan BBC koji je tada započeo sa svojim redovitim programom.

Razlika između televizora i televizije je: televizor je uređaj, a televizija program koji se prenosi.

Zanimljivosti:

- Prvi uživo prijenos na britanskoj televiziji emitiran je 2. lipnja 1953., – krunisanje kraljice Elizabete II.
- Čuveni *Beatlesi* su prvi puta uživo nastupili 1964.
- Prvi daljinski upravljač je napravljen 1950. i vjerovali ili ne, bio je povezan sa žicom do samog televizora.

Ž. V.

HRCKOVI DETEKTIVI

Točan odgovor iz prošlog broja:
Mjesec hrvatske knjige

Nagrađeni detektivi:

1. Anđela Molnar – OŠ Matko Vuković, Subotica
2. Ema Dekić – OŠ Moša Pijade, Bereg
3. Marko Iršević – OŠ Matija Gubec, Tavankut
4. Petar Đukić – OŠ Matko Vuković, Subotica
5. Iva Rudić – OŠ Ivan Milutinović, Mala Bosna
6. Leon Kovač – OŠ Vladimir Nazor, Đurđin
7. Mateo Pirša – OŠ Matko Vuković, Subotica
8. Sara Budanović – OŠ Vladimir Nazor, Đurđin
9. Nevena Katić – OŠ Ivan Milutinović, Subotica
10. Strahinja Vukotić – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Nagradno pitanje:

U basni koju je zapisao

Balint Vujkov govori se o nesvakidašnjoj prošnji? Tko prosi kravu?

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Skola

Razred

Martinovi pirati s Kariba

Priprema:

1. Šnitru kruha deblje namažite sirnim namazom ili kiselim vrhnjem, a na to posložite 4 tanko rezane šunkarice.
2. Na kruh odrežite sva četiri kuta da sličić čamcu.
3. Narežite tvrdi sir na uže listiće i uz pomoć čačkalica, dva parčeta sira postavite kao jedro na kruh.

Dobar tek!

Martinove *pirate s Kariba* je za vas pripremio **Martin Sudarević**. Martin pohađa drugi razred Osnovne škole *Matko Vuković* u Subotici. Trenira karate, voli čitati knjige i igrati se kartama.

Vrijeme pripreve:
5 minuta

Potrebni sastojci:

tost kruh

sični namaz ili
kiselo vrhnje

šunkarica

trapist sir

čačkalice

HRCKOVA LIJEČNICA SAVJETUJE

spec. dr master med. Marija Mandić,
rođena Matarić

Kad vam se dogodi nešto strašno, primjerice kad se ozlijedite, udarite, porežete, opečete, ubode vas neki veliki kukac i slično najbitnije je da se ne uplašite jako. U redu je biti uplašen, u redu je plakati, vikati, ali uvijek morate dozvoliti velikima da vam priđu i da vam pomognu.

KAKO POMOĆI SEBI I DRUGIMA KOD UBODA NA DRVO, JEŽA...

Nekada je bilo opasno kada se dijete, najčešće na salašima, ubode na neko parče drveta ili strnjike i to ne prijavi roditeljima. Ukoliko vam se trn zabode ispod nokta ili negdje pod kožu, organizam se obično počinje braniti tako što će mjesto uboda početi boljeti, crveniti, postati toplo i kasnije se i gnojiti, tj. stvarati se bjeličasti balon na mjestu uboda. Nekada davno je to bilo jako opasno, jer je tada mogao nastati tetanus, bolest od koje skoro i nije postojao lijek.

Matija Mikula,
1. c – OŠ Ivan Milutinović

Sada su vremena drugačija, medicina je napredovala ali je i dalje jako bitno prijaviti odraslima ukoliko primijetite da imate na svojim prstima, šaci, stopalu, bilo gdje neki trn.

Obično kada se netko ubode na trn sam ga izvuče, i to je odlično. Ukoliko na mjestu uboda curi krv, bitno je staviti maramicu ili neku tkaninu i pritisnuti da krv prestane. Ukoliko je dio trna ostao pod

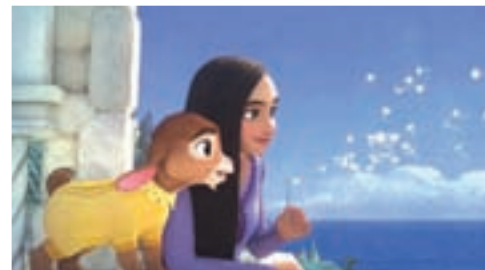
kožom, obvezno prijavite odraslima da oni pokušaju izvaditi trn. Nakon toga ranu treba previti i nekoliko dana pratiti osobito ukoliko mjesto uboda i dalje boli ili se crveni ili iz njega ide bijela tekućina. U tom slučaju će odrasli procijeniti treba li vas voditi liječniku koji će vam pomoći ili će rana i sama proći, što se i događa u najvećem broju slučajeva.

Poziv: Kako ti doživljavaš liječnika/liječnicu, bolest ili zdravlje. Nacrtaj i pošalji. Čekamo tvoje radove i nagradujemo.

ŽELJA

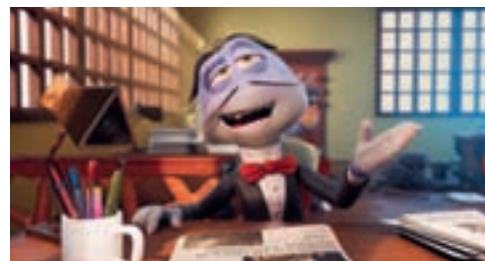
Filmski i glazbeni spektakl oskarovaca zaslužnih za velike hitove *Snježno kraljevstvo 1 i 2* studija *Walt Disney Animation* i ove će zime dočekati publiku u čarobnom kraljevstvu! Asha, nadasve pametna djevojčica, izriče želju tako moćnu da je ispunjava kozmička sila – mala kuglica beskrajne energije zvana Zvijezda. Asha i Zvijezda se zajedno suočavaju s najmoćnijim neprijateljem – Kraljem Magnificom. One zajedno djeluju kako bi spasile svijet i dokazale kako su čuda itekako moguća ako se volja hrabrog čovjeka poveže s čarolijom zvijezda.

INSPEKTOR BRK I ZAGONETNI SLUČAJ

Zamislite svijet kukaca u kojem su pauci policajci. Radnja se odvija tridesetih godina prošlog stoljeća na hidroavionu tijekom leta između Šangaja i San Francisca. Dok ljudi zauzimaju putničku kabinu, ispod podova i tereta, trup je uređen poput luksuznog broda za kukce.

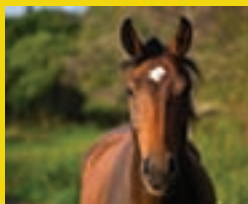
Nakon večere počinjen je zločin: moćni Bugsy je ubijen, ostavljajući nevjerovatno lijepu Arabellu crnu udovicu – udovicom. Inspektor Brk, zajedno s mladom vježbenicom Janey istražuje zločin. Suočavaju se s različitim neprijateljima, moćnim zločincima i jednim megalomanskim skakavcem koji planira izgladniti čovječanstvo uništavanjem njihovih usjeva i drugih izvora hrane, kontrolirajući mutantski super roj.

U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće pojmove: ŠTAPIĆ, LAV, SMOKVA, KIŠA, GREJP, LED, MANGO, VOL, KIVI, KAMEN, LEKSIKON, GLISER, BUNDEVA, KONJ, STABLO, VAL, GARDEROBA, GRIVA, JEŽ.

Preostala slova dat će konačno rješenje.

Upiši ga u kvadratiće ispod osmosmjerke.

A	Š	I	K	Š	O	G	N	A	M
A	NJ	O	K	I	T	S	D	S	LJ
B	E	N	V	N	M	A	T	E	B
O	Š	I	O	O	E	A	P	U	L
R	K	NJ	K	K	B	M	N	I	R
E	G	V	P	L	I	D	A	E	Ć
D	A	R	O	J	E	S	S	K	V
R	J	L	I	V	E	I	K	V	A
A	E	O	A	V	L	R	A	E	L
G	Ž	V	A	G	A	L	G	K	L

--	--	--	--	--	--

OBOJI

RIJEŠI LABIRINT

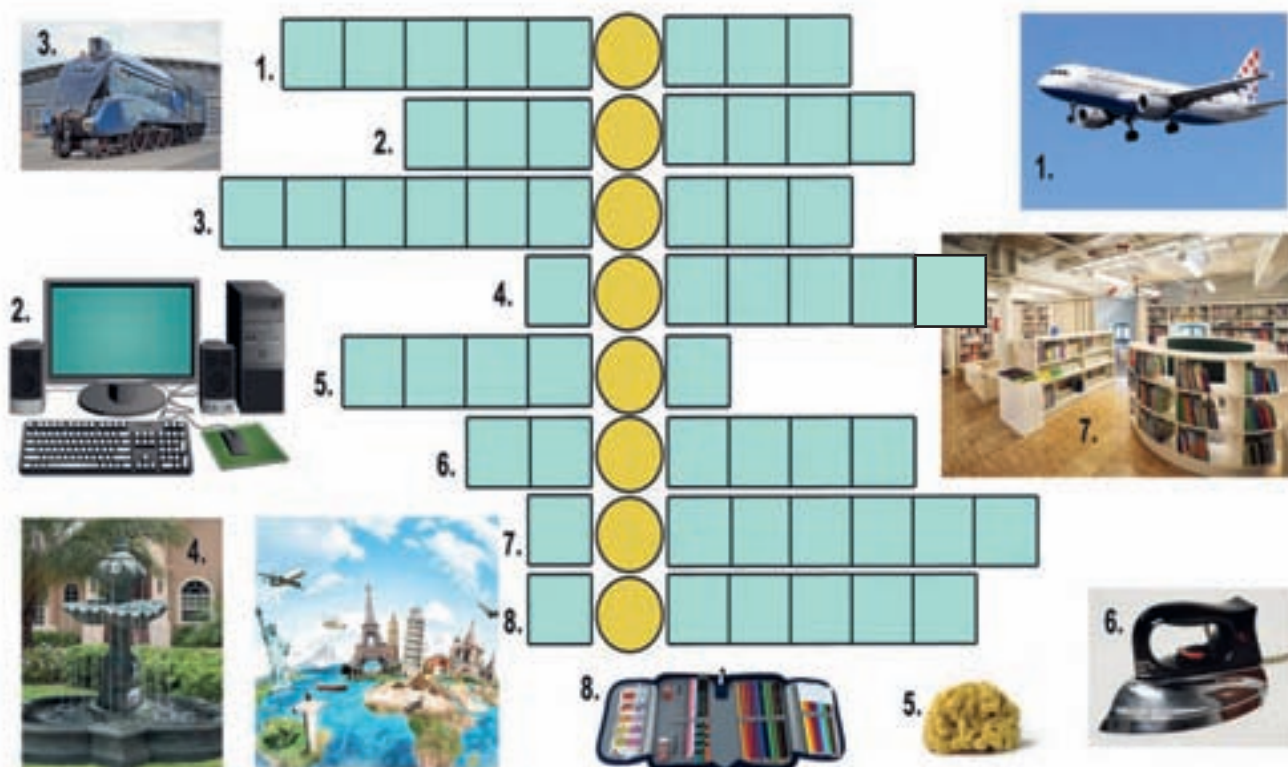

Krizaljke

Jerke

Ma

Riješite križaljku prema ponuđenim slikama i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje.

KREATIVNI KUTAK

ČIZMICA SVETOG NIKOLE

Potrebno:

rebrasti karton (za đon)
crveni krep papir ili neki crveni materijal
plastika od *kinder* jaja
silikonsko ljepilo
pamučna vata ili tufer
dvostrana traka za lijepljenje
škare
flomaster
Izrada:

Razdvojiti plastiku od *kinder* jajeta na dva dijela i opcertati rub čizmice, prisionivši oba dijela na karton. Zatim izrezati i zalijepiti silikonom za karton. Na viši dio čizmice prilijepiti nekoliko dvostrukih tračica kako bi se lakše čizmica obložila crvenim krep papirom ili materijalom. Obložiti čizmicu, te joj ponovno izrezati đon i zalijepiti, a na kraju od vate ili tufera dodati topli dio na gornji rub čizmice.

Križaljke

Smjerke

Mozga

Bojanka

Pripremiti se treba na vrijeme...

Broj 97

Tekst: Slađana Husak

Crtao: Petar Tikvicki

Hoću li ikada vidjeti logiku
u nečemu što ti predložiš,
a ja prihvatim?

Vučem kantu po
ovom nevremenu
bez ikakvog smisla...

I što nisi upalila
onaj tvoj kvad?

Daj, Ivce,
ovo je samo
mala kišica...

I tako...

... a ovo što nosiš u kanti je potrebno za rad agregata.
Mislim da je gos'n Gnjavać stigao...

Evo, djeco, dotjerao sam ga i radi
bez greške, ali oprezno s njim...

Uostalom, ovo je po-
najviše zbog tebe...

He, pa to znači da ćemo
na ferijama imati i struju u
brvnari.

